

TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNDE BULUNAN HAYVANLARIN BESLENMESİNE DAİR YÖNETMELİK¹

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Türk Silahlı Kuvvetlerinde bulunan, deney, üretim, binek, çekim, yük, spor, güvenlik, eğitim ve yardım, arama-kurtarma, koruma gibi maksatlarla kullanılan her tür hayvanın yem ve bakım maddeleri ihtiyaçlarının karşılanmasında uygulanacak usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Türk Silahlı Kuvvetlerinde bulunan her tür hayvanın yem ve bakım maddeleri ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 24/5/2007 tarihli ve 5668 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Besleme Kanununun 11 inci maddesinin ikinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Ağır işte çalışan at: Günlük dört saat ve üzeri çalıştırılan, müsabakalara katılan ve müsabaka öncesi yoğun idman yaptırılan, top arabası çeken atlar ile asayiş görevinde kullanılan atları,
- b) Altlık maddesi: Tarladan kaldırılan yulaf, çavdar, çeltik, arpa, buğday gibi ürünlerin hasatından sonra tarlada kalan kalıntılar ile buğdaygillere ait sap-saman, çeltik kavuzu, talaş ve benzeri maddeleri,
- c) Aşım sezonu: Mevsime bağlı olarak, kızgınlık gösteren hayvanların damızlık dişiler ile damızlık erkeklerin çiftleştirildiği dönemi,
- ç) Bakım maddeleri: Beslenmede ihtiyaç duyulan altlık, sabun, şampuan, dezenfektan ve kireç gibi maddeleri,
- d) Beslenme sınıfı: Hayvanların tür, ırk, canlı ağırlık, gebelik, süt verme durumu ve yaptıkları görev özelliklerine göre yapılan tasnifini,
- e) Çalıştırılmayan at: Üç yaşını tamamlamış ve herhangi bir çalışmada kullanılmayan atı,
- f) Çiftleşme sezonu: Olgun dişi ve erkek damızlık hayvanların çiftleşme dönemini,
- g) Ekstrude yem: Yüksek basınç ve sıcaklık altında bir araya getirilerek hazırlanmış yem karışımlarını,
- ğ) Erişkin köpek: 18 aylıktan büyük köpeği,
- h) Güçlendirilmiş yem: Hayvanların normal çalışma şartlarından daha yoğun beden hareketlerini içeren görev ve eğitimlerin yapılması için gerekli besin ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyla günlük yem bedelinin %25 oranında artırılması ile hazırlanan rasyonu,
- ı) Hafif işte çalışan at: Günlük iki saate kadar çalıştırılan hafif idman yaptırılan atları,
- i) Kaba yem: Taze, kurutulmuş, silaj ve posa formunda hayvan yemi olarak kullanılan ve büyük çoğunluğu bitkisel kökenli olan ve % 18 den fazla selüloz içeren saman, kuru ot, yonca gibi yemleri,
- j) Kızgınlık (Östrus): Dişi hayvanların çiftleşmek üzere erkek hayvanları kabul ettiği ve olası tohumlama veya çiftleşme sonrasında gebe kalabilecekleri dönemi,
- k) Konsantre yem: Birim hacimdeki besin maddeleri yoğunluğu fazla, sindirilebilirliği yüksek ve selüloz oranı düşük olan arpa, yulaf gibi yem maddelerini,
- l) Konsantre yem karması: Rasyondaki besin maddeleri açığını kapatmak üzere kullanılan birden fazla konsantre yem çeşidini içeren pelet yem, karma yem, ekstrude yem gibi yem karışımını,
- m) Laktasyon dönemi: Gebe hayvanların doğum ile birlikte başlayan ve hayvan türlerine göre farklı bir süreci kapsayan süt verdiği dönemi,
- n) Orta işte çalışan at: Günlük iki ila dört saat çalıştırılan, müsabakalara katılmak üzere idman yaptırılan atlar ile kurs atlarını,
- o) Pelet yem: Öğütülmüş yem maddelerinin yağ, su buharı, süt tozu ve benzeri maddeler katılarak pelet makinelerinde ihtiyaca göre farklı ebatlarda preslenerek elde edilen yemi,
- ö) Rasyon: Hizmet durumu ve hayvanın türü, ırkı ve cinsine göre tüm besin maddesi ihtiyaçları göz önüne alınarak 24 saatlik bir dönem içerisinde bir veya birkaç defada verilen günlük yemi,
- p) Ruminant: Sığır, koyun gibi geviş getiren hayvanları,
- r) Silaj: Yüksek düzeyde su kapsayan yem maddelerinin uygun yöntemlerle fermantasyona uğratılması ile elde edilen yem çeşidini,
- s) Tay: Atların gelişimlerini tamamladığı üç yaşına kadar olan dönemini,

¹ Resmi Gazete Tarihi: 01.03.2008 Resmi Gazete Sayısı: 26803

- ş) Torba fazlası: Rasyonla verilen yem maddelerinden tüketilemeyen kısmı,
- t) Türk Silahlı Kuvvetleri: Genelkurmay Başkanlığı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı,
- u) Veteriner hekim: Birlik veteriner hekimini, bulunmadığı durumlarda il/ilçe tarım müdürlüğünde görevli veteriner hekimleri, bunların da bulunmadığı durumlarda ise özel muayenehanesi bulunan veteriner hekimleri,
- ü) Yem katkı maddesi: Yem içeriğinde çok düşük veya olmayan mineral madde, vitamin, protein ve benzeri maddelerin sağlığını korunması verimin kalite ve miktarının artırılması, yemin korunması ve yemlere belirli bir şekil verilmesini sağlamak üzere kullanılan maddeleri,
- v) Yoğun yem: İçerdiği besin maddesi yönünden zengin ve yapısında % 18 den az selüloz ve yüksek enerji ve protein içeren mısır, arpa, buğday ve bakla gibi yemleri,
- y) Yoğun yem karması: Rasyondaki besin maddelerini dengelemek veya istenen düzeye çıkarmak üzere kullanılan birden fazla yoğun yem çeşidini içeren yem karışımını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar ve Uygulama

Genel esaslar

MADDE 5 – (1) Günlük yem istihkakları bu Yönetmelikteki istihkak tablolarında belirtilen miktarlara kadar aynen verilebileceği gibi, toplam parasal tutar aşılmamak kaydıyla, hayvanların günlük besin ihtiyaçları esas alınarak veteriner hekim raporunda besin değerleri itibarıyla yerine geçebilecek diğer yem maddeleri ile belirtilen miktar ve sürede değiştirilebilir.

(2) Aynı tür hayvanın farklı beslenme sınıflarına ait istihkakları günlük yem çizelgesinde gösterilir. Bulunacak günlük toplam parasal tutarın tamamı, hayvanların beslenme sınıflarına bakılmaksızın harcanabilir.

(3) Ordu malı olmayan hayvanlar beslenmez. Ancak;

a) 7/6/1939 tarihli ve 3634 sayılı Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu uyarınca el konulan hayvanlar,

b) İlgili mevzuat hükümlerine göre kiralanmış hayvanlar,

c) Envantere dahil edilinceye kadar, ordu malı hayvanlardan doğan yavrular, bu Yönetmelik hükümlerine göre beslenir.

(4) Günlük istihkak oranında verilen yem maddelerinden hayvanların tüketemedikleri kısmı, aylık yapılan depo sayımları ile torba fazlası olarak saymanlık kayıtlarına alınır. Bu şekilde kayda alınan torba fazlası, barışta ve seferde bulunulan yıl içinde, hayvanların kuvvetlendirilmesi için birlik komutanı/kurum amiri onaylı veteriner hekim raporu ile verilir. Bulaşıcı hastalığı bulunan hayvanların torba fazlası rapor tanzim edilerek imha edilir.

Düzenleme yetkisi ve uygulama

MADDE 6 – (1) Hayvan beslemesi ile ilgili her kademedeki yem stok seviyeleri ve bu Yönetmelikte belirlenen esaslara ait uygulamalar, kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca hazırlanacak yönergeler ile belirlenir.

(2) Ordu malı hayvanların yıllık yem bütçesinin belirlenmesinde kullanılan hesaplamalar için, kanuni yem istihkak tablolarındaki yem ve bakım maddelerinin tahmini fiyatları, her yıl Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı tarafından birlikte hazırlanan bütçe yapımına dayanak olacak fiyatlandırma kitapçığında gösterilir.

(3) Güçlendirilmiş yemek ile beslenen birliklerin beraberinde görev yapan hayvanlar da güçlendirilmiş yem istihkakı ile beslenir.

(4) Hastalanan, sakatlanan veya veteriner hekim raporu ile görevini yapamayacağı belirlenen hayvanların günlük yem istihkakı, düzenlenen raporda belirtilen süre ve oranda artırılır veya azaltılır.

(5) Ordu malı hayvanların yaptıkları görev özellikleri göz önüne alınarak günlük yem istihkak bedeli üzerinden yeterli ve dengeli beslenmeleri sağlandıktan sonra artan parasal değerler sonraki günlere aktarılamaz.

(6) Hayvanların verim düzeyi ve görev özelliklerine bağlı olarak kullanılması gereken yem katkı maddeleri, veteriner hekimin raporunda belirttiği miktarlarda ve sürede kullanılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hayvanların Yem ve Bakım İhtiyaçlarının Karşılmasına İlişkin Özel Esaslar

Atların beslenmesi ve bakımı ile ilgili hususlar

MADDE 7 – (1) Atların beslenme sınıflarına göre günlük yem istihkakı Ek 1'de, bakım maddesi istihkakı Ek 6'da gösterilmiştir.

(2) Atların beslenmelerine esas olan canlı ağırlık tartım ile bulunur. Bu işlem ocak ve haziran aylarında olmak üzere yılda iki defa yapılır. Tartımın mümkün olmadığı zamanlarda canlı ağırlık hesaplamaları Ek 7' de belirtilen formüle göre yapılır.

(3) Katır ve eşeklerin yem istihkakı canlı ağırlıkları dikkate alınarak atlar gibi verilir.

(4) Atların bakımı için günlük 20 gram sabun verilir. Bu istihkak ihtiyaca göre değiştirilebilir.

Köpeklerin beslenmesi ve bakımı ile ilgili hususlar

MADDE 8 – (1) Köpeklerin beslenme sınıflarına göre günlük yem istihkakı Ek 2'de gösterilmiştir.

(2) Erişkin canlı ağırlığı, ırkının özelliği olarak 40 kilogram ve üzeri olan köpeklerin günlük istihkakı % 25 oranında artırılır. Canlı ağırlığı, ırkının özelliği olarak 9 kilogram ve altında olan köpeklerin günlük istihkakı % 25 oranında azaltılır.

(3) Köpeklerin bakımı için günlük 10 gram sabun verilir. Bu istihkak ihtiyaca göre değiştirilebilir.

Diğer hayvanların beslenmesi ile ilgili hususlar

MADDE 9 – (1) Bu Yönetmelikte yer almayan farklı türden hayvanların envantere girmesi halinde en üst istihkak grubundaki parasal tutarı aşmamak kaydıyla beslemesi yapılır.

(2) Büyükbaş hayvanların beslenme sınıflarına göre günlük yem istihkakları Ek 3'de, küçükbaş hayvanların beslenme sınıflarına göre günlük istihkakları Ek 4'de, deney hayvanlarının türlerine ve beslenme sınıflarına göre istihkakı Ek 5'de ve bu hayvanlara ait bakım maddesi istihkakı Ek 6'da gösterilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmelik, 1/1/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Millî Savunma Bakanı ile İçişleri Bakanı birlikte yürütür.